

INFLAATIO JA KOTITALOUDET

Kotitalouksien kulutus virkoaa

Kotitalouksien kulutus on elpynyt hitaasti. Yksityisen kulutuksen volyymi oli kuluvan vuoden toisella neljänneksellä pienempi kuin vuoden 2024 alussa. Heikkoon kulutuskysyntään on useita syitä, joista moni liittyy todennäköisesti vuosien 2022–2023 nopean inflaation jaksoon. Tuolloin asuntolainojen hoitokulut kasvoivat voimakkaasti, mikä kulutti kotitalouksille kertyneitä säästöjä. Myös hintojen nousu supisti reaalityuloja ja nakersi säästöjä. Yksityisen sektorin työntekijöiden ansiotaso on inflaatiokorjattuna edelleen vajaat kaksi prosenttia matalampi kuin vuonna 2022 keskimäärin.

Lisäksi työttömien määrän nopea kasvu ja lisääntynyt työttömyysriski ovat supistaneet kulutusta. Asuntohintojen jyrkkä lasku on syönyt kotitalouksien varallisuutta ja kasvattanut säästämistä. Myös talouspolitiikka on todennäköisesti osaltaan vaikuttanut heikkoon kehitykseen. Sosiaalietuuksien leikkaukset ja yleisen arvonlisäverokannan nosto 25,5 prosenttiin syyskuussa 2024 ovat jarruttaneet yksityistä kulutusta.

Alkuvuosi toi maltillisen käänteen viimeisten kolmen vuoden vaisuun kulutuskehitykseen. Tammi–kesäkuussa yksityinen kulutus kasvoi 1,2 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta. Kasvu oli selvästi nopeampaa kuin vuosina 2023–2025. Piristymisen nojasi tavaroiden kulutuksen kasvuun, sillä palveluiden kysyntä on edelleen vaisua.

Kotitalouksien kulutusaikeet ovat vahvistuneet lupaa-
vasti kuluttajaluottamuskyselyissä kuluvan vuoden aika-

- » Yksityinen kulutus elpyy vähitellen pitkän vaisun jakson jälkeen.
- » Ostovoiman ja luottamuksen vahvistuminen tukee kulutusta, mutta työttömyys jarruttaa elpymistä.
- » Energian kallistuminen kiihdyttää inflaatiota ja lisää kotitalouksien epävarmuutta.

Kuva: F. Muhammad, Pixabay.

na. Kuluttajien luottamus nousi korkeimmalleen sitten maaliskuun 2022, jolloin se romahti Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainassa. Kyselyssä ovat kohentuneet etenkin omaa taloutta koskevat näkymät.

Ennustamme yksityisen kulutuksen kasvavan 1,3 prosenttia kuluvana vuonna. Kasvu kiihtyy 1,5 prosenttiin vuonna 2027 ja 2,0 prosenttiin vuonna 2028. Kasvu nojaa reaalityulojen ja työllisyyden kasvuun sekä kotitalouksien luottamuksen kohenemiseen. Oletamme varautumissäästämisen vähenevän, mikä luo tilaa yksityisen kulutuksen kasvulle. Tästä on viitteitä jo kuluvan vuoden aikana: pitkään kasvanut kotitalouksien talletuskanta on osoittanut merkkejä tasaantumisesta. Lisäksi liikepankkien tiedot korttimaksuista viittaavat kulutuksen tasaiseen kasvuun.

Yksityinen kulutus voi kuitenkin kehittyä ennakoitua heikommin. Keskeinen riski on työvoiman heikon kysynnän pitkittyminen, mikä ylläpitäisi korkeaa työttömyyt-

KOTITALOUKSIEN KESKEISET LUVUT

	2025	2026e	2027e	2028e
Yksityinen kulutus (%)	-1,1	1,3	1,5	2,0
Inflaatio, KHI (%)	0,3	1,9	2,2	2,0

Lähde: Tilastokeskus, Labore.

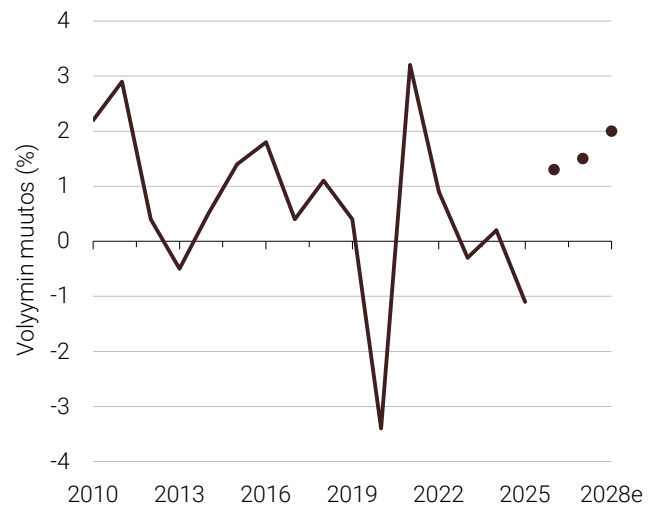
tä. Toinen riski liittyy elinkustannusten nousuun, josta esimerkkinä on polttoaineiden voimakas kallistuminen kuluvana vuonna. Polttoaineiden hinnat reagoivat voimakkaasti raakaöljyn hintaan, joka puolestaan on herkkä Lähi-idän konfliktin kehitykselle. Autokannan sähköistyminen lieventää hinnannousun vaikutuksia. Silti pienituloiselle haja-asutusalueella asuvalle kotitaloudelle polttoaineiden kallistuminen merkitsee muiden kulutusmahdollisuuksien kaventumista. Kolmas riski liittyy korokoympäristöön. Asuntovelallisten kotitalouksien kulusaikheet hiipuvat, jos Euroopan keskuspankin rahapolitiikka kiristyy merkittävästi nykyisestä.

INFLAATION KIIHTYMINEN TASAANTUU

Inflaatio eli kuluttajahintojen nousu on kiihtynyt kuluvan vuoden aikana. Tammikuussa kansallisella kuluttajahintaindeksillä (KHI) mitattu inflaatio oli -0,2 prosenttia, mutta touko-heinäkuussa se oli jo 2,1 prosenttia. Energiahintojen vaikutus tähän lukemaan on noin yksi prosenttiyksikkö. Inflaatio olisi siis runsaan prosentin, jos energiahinnat pysyisivät ennallaan.

Euroalueen ja Suomen inflaatiota selittävät pääasiasa tarjontatekijät, etenkin öljyn tuotannon ja toimituksen ongelmat. Kysynnän muutoksiin herkemmin reagoivat inflaatiomittarit ovat pysyneet vakaina. Pohjainflaatio on

KUVIO 1. YKSITYISET KULUTUSMENOT 2010–2028

Lähde: Tilastokeskus, Labore.

vakiintunut kuluvana vuonna 1,5 prosentin tuntumaan, mikä kuvaa inflaatiota ilman ruuan ja energian vaikutusta. Samalla tasolla on niin kutsuttu trimmattu inflaatio, jonka laskennasta on poistettu tarkastelujaksolla eniten muuttuneet tavaroiden ja palveluiden hinnat.

Ennustamme kuluvan vuoden inflaatioksi 1,9 prosenttia. Inflaatio kiihtyy 2,2 prosenttiin vuonna 2027 ja hidastuu 2,0 prosenttiin vuonna 2028. Inflaatioennusteeseen liittyy tavanomaista suurempaa epävarmuutta. Polttoaineiden kallistuminen voi nostaa tuottajahintoja ja kiihdyttää siten inflaatiota ennakoitua enemmän. Myös asuntolainojen korot voivat nousta ennakoitua voimakkaammin, mikä kiihdyttäisi KHI-inflaatiota. Toisaalta nopeasti saavutettava ja pysyvä rauha Lähi-idässä lieventäisi inflaatiopaineita Suomessa ja muualla Euroopassa. ■

LISÄTIETOJA

JUHO KOISTINEN

ennustepäällikkö

040 940 2833

juho.koistinen@labore.fi

www.labore.fi

